

Sağlık Sektörünü Geleceğe Taşıyacak 10 Madde

5 Temmuz 2022

Sağlık Sektörünü Geleceğe Taşıyacak 10 Madde

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası ve Turgut İlaçları iş birliği ile düzenlenen Tıp Bilimi-Sağlık Sektöründe AR-GE Stratejileri ve Dünya Sağlığı Online Ortak Akıl Toplantısı, tıp ve ilaç endüstrisinden çok değerli paydaşları bir araya getirdi.

Toplantı, Hakan Güldağ moderatörlüğünde başta ‘Dünya tıp biliminde ve sağlık sektöründe, yeni dönemde AR-GE çalışmaları neyi hedefliyor, bu çalışmalar, dünya sağlığının geleceğine nasıl yön verecek?’ olmak üzere 7 gündem maddesi üzerinde yoğunlaştı.

Toplantıda, ülkemizde AR-GE çalışmalarının ve inovasyon eksikliğinin etkileri tartışılırken, çözüm için izlenmesi gereken 10 maddelik yol haritası oluşturuldu.

Toplantıda, katılımcılar tarafından tıp bilimini ve sağlık sektörünü geleceğe taşıyacak yol haritasının 10 parametresi şu şekilde açıklandı:

1. Yüksek yatırım gerektiren ilaç geliştirme süreçlerine devletimizin daha etkin desteği gerekmektedir

Türkiye’de geliştirilen ve üretilen Ar-Ge yoğun ürünlerin, özellikle biyo benzer ilaçların ülkemiz koşullarını dikkate alarak geliştirilen mevzuatla desteklenmesi ve yüksek yatırım gerektiren süreçlere devletimizin yeterli nakit finansal destek sağlaması başarıyı getirecektir. Devletimizin hayata geçirdiği projeler olduğunu biliyoruz.

Bu alanda biyoteknolojinin Ar-Ge’den ruhsatlandırmaya, fiyatlandırmadan geri ödemeye ve yatırım desteklerine kadar kamunun tüm politika alanlarında önceliklendirilmesinin elzem olduğunu değerlendiriyoruz. Devletimizin Ar-Ge alanındaki yerleşme politikaları da çok önem arz etmektedir.

Koruyucu ve geliştirici mevzuatlar, önceliklendirme, ilgili otorite bünyesinde teknik ve bilimsel anlamda idari yapı, finansman ve Ar-Ge fonları üzerine yapılabilecek çalışmalar, fikri mülkiyet hakları ve süreç yönetimi çok önemlidir.

2. Uluslararası işbirliklerinin artması Türkiye’yi global olarak etkili bir oyuncu yapacaktır

Kurulan ve kurulması planlanan teknokent ve teknoparklar, bu yerleşkelerde oluşacak bilim, finansman ve kuluçka merkezleri gelişime çok katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda, uzun süreli ve yeterli kaynağın olduğu destek paketleri oluşturulmalıdır. Girişimcilik programları oluşturulması, start-up'lara destek verilmesi ve uluslararası işbirliklerine sıcak bakılması ülkemizin global olarak daha etkili bir oyuncu olmasını sağlayacaktır.

3. Beyin göçünün önlenmesi için teşvikler geliştirilmeli

Sektörde zaten yeterli düzeyde olmayan nitelikli personelin yurtdışına göçünün önlenmesi çok büyük önem taşıyor. Türkiye’de devlet tarafından desteklenen ancak bağımsız işleyen araştırma enstitüleri kurularak iyi yetişmiş gençlerin ülke içinde kalması sağlanabilir.

Ayrıca proje çağrılarında, öğrenci yetiştirme şartının olması, başarılı öğrencilere burs ve ilerde istihdam sağlanması gibi ortak akla uygun birçok teşvik metodu düşünülebilir. Kamu-üniversite-sanayi güç birliğiyle tersine beyin göçünü başlatmalıyız.

4. Veri tabanını iyi kullanan şirketler hızlı karar verme yeteneğine kavuşacaklar

Halihazırda dünyada sağlık alanında oluşmuş çok büyük bir veri tabanı var. Genel anlamda ilaç endüstrisi yakın bir zamanla kıyaslandığında bile çok hacimli veri üreten bir sektör halini aldı ve bu trendinin güçlenerek devam etmesi beklenmekte.

Şirketler, yeni alanlara odaklanma kararı verirken bu verileri etkin bir şekilde kullanarak çok hızla ve sağlıklı karar verme yeteneği kazanabilir. Türkiye’nin bu alanlarda çok avantajı

var, çünkü dijital alanda etkin olan bir genç kuşak var. Bu gençler yapay zeka konularına da çok ilgi duyuyorlar. Bu alan hem Türkiye hem de dünya açısından önemli.

5. Etkili tedavi geliştirmek önem kazanmalı

İlaç sektörünün önündeki fırsatlardan birisi de yeni molekül geliştirme hedeflerinin yanı sıra etkili tedaviler geliştirmektir. Yani eşdeğer ilaçlarla yapılan yeni kombinasyonlar, eklenen yeni endikasyonlar Türkiye'yi bu alanda daha başarılı kılabilir.

Bu araştırmaların sonucunda yurt dışından büyük fonlar gelebilir, Ar-Ge çalışmalarımıza büyük destek sağlar, aynı zamanda ihracatta rekabeti lehimize çevirir.

6. Sektörün öz sermayelerinin yetersiz kalmasının ana sebebi ucuz ilaç politikası

Ar-Ge konusunda netice almış ülkelerle karşılaştığımızda bizde reel sektörün öz sermayelerinin yetersiz kaldığını görüyoruz. Bunun ana sebeplerinden birisi ucuz ilaç politikasıdır.

En ucuz ilaca sahip olmak politikası yerine, başta biyobenzer olmak üzere geliştirilen yeni ilaçlar sayesinde ilaç endüstrisinde öncü ve dış ticaret dengesi en fazla artı veren ülkeler konumuna gelme politikası hedef olarak alınmalı.

7. Güney Kore örneğinden ders çıkarılabilir

Güney Kore son 25 yıldır uyguladığı ve kamu, akademi ve özel sektör işbirliğine dayanan biyoteknoloji politikasıyla yerel firmaları destekledi, bu alana her yıl çok önemli fonlar ayırdı. Türkiye'de de biyobenzer ilaç geliştirme konusunda yatırımcılara desteklerin artırılması gerek.

Şu anda ilaç sanayine verilen destekler daha çok vergi muafiyeti şeklinde. Bu kapsamdaki bir destekle yatırımcıyı teşvik etmek pek mümkün gözüküyor. Bu alanda başarı için nakit finansal destek sağlanması önem taşıyor. Yine Güney Kore örneğinde olduğu gibi ülkede geliştirilen ve üretilen biyobenzer ilaçların mevzuatla desteklenmesi de çok önemli.

8. İthalata bağımlılığı ortadan kaldıracak eş değer ilaçlar geliştirilmeli

Türkiye'nin öncelikli ihtiyacı, ülke için de ekonomik fayda sağlayacak bir konu, ilaç ithalatını azaltmanın yollarını aramak olmalı. Türkiye, eşdeğer ilaçların ve biyobenzerlerin geliştirilmesiyle bu alanda başarıya ulaşacaktır. Bu konu, Ar-Ge alanındaki en acil konudur.

9. Türkiye’de geliştirilen ilaçlara verilen desteğin artması gerekmektedir

Türk ilaç sanayii için verilen destekler, daha çok vergi muafiyetleri, vergi destekleri Şeklinde. Yani bir ürünü geliŐtirilip, uzun yıllar yatırım yapılıp, ürün piyasaya çıktıktan sonra alınacak vergi destekleriyle yatırımcıyı teşvik etmek zordur.

Bu nedenle, yeni iŐ süreçleriyle birlikte büyük ölçekli yatırım gerektiren bu alanda kamunun daha etkin bir destek politikası geliŐtirmesi elzemdir.

10. Yurt dıŐındaki bilimsel diaspora ile iŐbirlięi yapılması Őarttır

Tüm dünyada profesyonel anlamda yeni açılımlar yapmak isteyen ve bunun için de yeni yapılar arayan çok sayıda bilim insanı var. Bu bilim insanlarının güvenlik içerisinde ve uzun vadeli bir konuya odaklanabilecekleri yapıların oluşturulması gerek.

Türkiye’nin hızla büyüyen bir bilimsel diasporası var, özellikle genç kuŐakta muazzam bir ivme var. Bu genç kuŐakla da daha olumlu iliŐkiler kurulması, hatta birçoğunun geri dönüp ülkesinde çalıŐması ya da iŐ birliği yapması (bazı basitçe zlebilecek lojistik düzenlemeleri de yaparak) mümkün olabilir.